

- **În perioada martie - iunie 2024**, [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) a participat la o serie de **workshopuri** desfășurate online în cadrul proiectului COST-Action CA22135 - Data Matters: Sociotechnical Challenges of European Migration and Border Control (DATAMIG). Proiectul are ca scop cercetarea interdisciplinară a modului în care tehnologia contribuie la dataficarea migrației și a controlului granițelor, care la rândul lui reproduce excluziunea socială. În acest proiect, cercetătoarea este interesată de modul în care datele etnice sunt utilizate atât în cercetare, cât și în policy. Mai multe informații legate de proiect puteți găsi pe pagina acestuia [aici](#).

- **În perioada 8-9 mai 2024**, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a participat la evenimentele de comemorare a Holocaustului din Transilvania de Nord organizate de către Institutul Cultural Român din Tel Aviv. Pe 8 mai 2024, în cadrul **conferinței** „The Holocaust in Northern Transylvania. 80 Years Since the Ghettoization and Deportation of the Jews” [Holocaustul din Transilvania de Nord – 80 de ani de la ghettoizarea și deportarea evreilor], [Attila Gidó](#) a susținut o **prezentare** cu titlul „The post-Holocaust period. Presentation of the volume *20 000 names. Records of the Deportees from Northern Transylvania who remained alive*” [Perioada post-Holocaust. Prezentarea volumului *20.000 de nume. Evidența deportaților din Transilvania de Nord rămași în viață*]. La eveniment au mai participat Martin Salamon, directorul ICR Tel Aviv; E.S. Radu Ioanid, Ambasadorul României în Statul Israel; Novák Csaba Zoltán, președintele Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale; Alexander Avram, directorul „Hall of Names and the Central Database of Shoah Victims’ Names”, Yad Vashem; Raphael Vago, Universitatea din Tel Aviv. Înregistrarea prezentărilor poate fi vizionată [aici](#).

Reacții de presă vedeți aici: [1](#), [2](#).

- **Luni, 13 mai 2024**, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a fost invitatul **emisiunii** „Erdélyi Figyelő” [Observator Transilvan] la TVR Cluj. Cercetătorul a vorbit despre semnificația evenimentelor de comemorare a Holocaustului din România, Ungaria și Israel. Înregistrarea emisiunii poate fi vizionată [aici](#).

- **Luni, 13 mai 2024**, [Attila Gidó](#) și [Lehel Peti](#) (cercetători ISPMN) au participat la dezbaterile planului de cercetare al doctorandului András Beke (Școala Doctorală de Hungarologie, UBB). Titlul planului de cercetare: *A görögkatolikus kérdés egy alcsíki székely faluban, Csíkszentkirályon; A 20. századi vallási konverziók hatása az etnikai, vallási, nyelvi identitásra* (Problema greco-catolică într-un sat secuiesc, Sâncrăieni. Efectul convertirilor religioase din secolul al XX-lea asupra identității etnice, religioase și lingvistice). Cercetătorii au evaluat planul de cercetare și au sugerat noi perspective doctorandului.

- **Marti, 14 mai 2024**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere științifică** cu titlul *A romániai magyar néptáncmozgalom története* [Istoria mișcării dansului popular maghiar

din România] la Universitatea de Artă din Târgu-Mureș. Evenimentul a fost organizat de Comisia de Știința Teatrului a Filialei din Cluj a Academiei Maghiare de Științe.

Detalii despre eveniment vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **În perioada 16-17 mai 2024**, [Plainer Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a participat online la **conferința internațională** „Challenging the Reproduction of Inequality Through Higher Education: Critical Approaches in Romani Studies” (Provocări ale fenomenului de reproducere a inegalităților prin educația universitară: abordări critice în studiile despre romi), organizată de CEU Viena. La această conferință cercetătoarea a prezentat lucrarea intitulată „University places for Roma and Romany language teacher - training program in Romania. Acquisition of credentials or sources of educational and social mobility?” (Locurile speciale pentru candidații de etnie romă și specializarea de profesori de limba romani în România. Acumularea de diplome sau surse de mobilitate educațională și socială?). Lucrarea se bazează pe rezultatele proiectului intitulat „Succesul educațional în rândul romilor din România”.

- **În perioada 16-18 mai 2024**, a avut loc **conferința internațională** „Expertise in medicine and the human sciences during the 20th century in Europe and beyond”, la Praga. În cadrul conferinței [Anca Filipovici](#) și [Zsuzsa Bokor](#) (cercetători ISPMN) au ținut o **prezentare** cu titlul „Ethnicity and medicine. Minority health policies in interwar Transylvania”.

Cercetătorii au analizat narațiunea medicală din România interbelică structurată în jurul a două perspective: 1) au prezentat discursul experților igienişti români, cu privire la modul în care sănătatea națiunii române trebuia să fie prioritară față de alte grupuri etnice; pe de altă parte, modul în care diferitele ierarhii și stereotipuri etnice au fost construite în domeniul eugeniei și al biopoliticii; 2) un studiu de caz privind dezvoltarea unică a unui sistem alternativ de sănătate publică a minorității maghiare.

Conferința a fost organizată de echipa ExpertTurn, „Expertise in authoritarian societies. Human sciences in the socialist countries of East-Central Europe,” finanțată de Czech Science Foundation EXPRO-Excellence in Basic Research.

Găsiți mai multe informații [aici](#).

- **Duminică, 19 mai 2024**, [László Foszto](#) (cercetător ISPMN) a participat la **emisiunea Info Etnic** la postul TVR Info. Temele emisiunii au fost: o deportare modernă, o incluziune necesară și un pelerinaj istoric. La discuții au participat Teodora Drăgoi și Boris Velimirovici, gazdele emisiunii, și invitații în dialog: Iulian Paraschiv, președinte ANR, Cătălina Olteanu, membră în Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Szakáts István, președinte Fundația AltArt și [László Foszto](#), cercetător ISPMN. [László Foszto](#) a vorbit despre semnificația pelerinajului de la Șumuleu

Ciuc.

Detalii vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **Luni, 20 mai 2024**, [Toma Stefania](#) (cercetător ISPMN) a participat la **workshopul** online INDEED *Evidence-Based Evaluation* organizat de PATRIR Cluj. ISPMN participă în cadrul acestui proiect ca membru în rețeaua Smart HUB. În cadrul acestui atelier a fost prezentat instrumentul digital INDEED pentru evaluarea bazată pe date a inițiativelor PVE/CVE și de deradicalizare, respectiv pachetul general de evaluare realizat în cadrul INDEED. Acest instrument a fost dezvoltat cu scopul de a-i ajuta pe cei interesați în munca de evaluare a intervențiilor în diferite domenii. Mai multe informații despre instrumentul de evaluare și proiect în general, puteți găsi [aici](#).
- **În perioada 23-24 mai 2024**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a participat la o **întâlnire de lucru** organizată și finanțată de Muzeul în Aer Liber din Szentendre. În cadrul întâlnirii [Peti Lehel](#) a ținut **două** prelegeri: *Megélhetési stratégiák és vallási integráció moldvai pünkösdistá roma közösségeiben* [Strategii de trai și integrare religioasă în comunitățile de romi penticostali din Moldova], *Etnicitás és migráció a moldvai csángó falvakban* [Etnicitate și migrație – cazul ceangăilor din Moldova]. Pe lângă prelegeri, a oferit și o opinie de expert cu privire la planificarea expozițiilor unor case tradiționale transilvănene și moldovenești care vor fi reconstruite în cadrul muzeului în aer liber.
- **Vineri, 24 mai 2024**, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** în cadrul conferinței internaționale „The Holocaust in Northern Transylvania – 80 Years Later. 20 years since the adoption of the Wiesel Commission Report” [Holocaustul în Transilvania de Nord - după 80 de ani. 20 de ani de la adoptarea Raportului Comisiei „Elie Wiesel”] organizată de către Institutul pentru Studii de Holocaust și Genocid în cadrul FSPAC UBBB și Institutul Național pentru Studiarea Holocaustului din România „Elie Wiesel”, în perioada 23-24 mai la Cluj-Napoca. În prezentarea sa cu titlul *“No door handle!” The Hungarian Churches of Northern Transylvania and the Holocaust* [„Pe aici nu se intră!” Bisericile maghiare din Transilvania de Nord și Holocaustul], [Attila Gidó](#) a vorbit despre politica față de evrei a bisericilor maghiare din Transilvania de Nord (Romano-catolică, Calvinistă, Unitariană). Reacții în presă despre eveniment, vedeți [aici](#).
- **Miercuri, 29 mai 2024**, ISPMN în colaborare cu Comunitatea Evreilor din Cluj a organizat a **conferința** cu titlul „În căutarea celor pierduți și rămași în viață. Baze de date, liste cu victimele și supraviețuitorii Holocaustului din Transilvania de Nord”. Evenimentul s-a desfășurat în cadrul **proiectului internațional** „Digital Memorial Knowledge Infrastructure – the Holocaust in Hungary 80 Years Later” finanțat de către Uniunea Europeană. ISPMN este partener în acest proiect alături de Institut für die Geschichte der Deutschen Juden, Hamburg (Germania); Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége Társadalmi Szervezet, Budapesta (Ungaria); Zidovska Nabozenska Obec V Komarne, Komarne (Slovacia) ([Descrierea proiectului](#)). La

conferința care a avut loc la Centrul Cultural Evreiesc din Cluj-Napoca, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prezentare** cu titlul „Supraviețuitorii Holocaustului din Transilvania de Nord”. Reacții în presă vedeți [aici](#).

- **În perioada 30-31 mai 2024**, s-a desfășurat la Cluj-Napoca și Șimleul Silvaniei **conferința** cu titlul „80 de ani de la Holocaustul evreilor din Transilvania de Nord-Vest. Istorie și memorie”. La evenimentul organizat de către Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a participat cu o **prelegere** despre „Victime și supraviețuitori. Liste de nume, registre referitoare la evreii din Transilvania de Nord, 1944-1946”. Reacții în presă vedeți [aici](#) și [aici](#).

- **În luna mai 2024**, a apărut la Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Seria **Studii de atelier/ Working Papers** nr. 71 cu titlul [**Reprezentări ale minorităților etnice în filmul românesc de ficțiune de după 1990**](#), autor Daniel Iften. Seria *Studii de atelier* este coordonată de [Iulia Elena Hossu](#) și [Novák Csaba Zoltán](#).

După căderea regimului ceaușist, cinematografia românească s-a relansat, distanțându-se de discursurile și cerințele ideologice ale ultimelor decenii, iar una dintre zonele în care aceste schimbări s-au făcut simțite a fost și cea a reprezentării minorităților etnice, puternic schematizate sau deseori ocluate de filmul din perioada comunistă. Structurii aproape monolitice etnic a societății comuniste românești – construită prin filmul de actualitate – i se va contrapune, după 1990, una puternic mozaicată și specifică tranziției, care însă reflectă deseori și stereotipiile folosite în reprezentarea comunităților minoritare în trecut. Cu toate acestea, câțiva regizori (Lucian Pintilie, Radu Mihăileanu, Radu Jude etc.) deschid calea interogării și dinamitării acestor locuri comune, atacând xenofobia și rasismul care au destabilizat relațiile etnicilor români cu romii, evreii, maghiarii sau nemții de-a lungul istoriei. Studiul de față propune o panoramare critică a reprezentării minorităților etnice în filmul românesc contemporan, cu scopul de a evidenția strategiile folosite de diferiți cinești locali. În plus, propune și câteva piste pentru înțelegerea absenței anumitor comunități etnice din filmul românesc de ficțiune, reprezentarea fiind polarizată în jurul romilor, evreilor și maghiarilor, și, prin intervențiile specifice ale anumitor autori, în jurul germanilor și aromânilor.

Studiul este accesibil integral online, [aici](#).

- **În luna mai 2024**, [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN) a publicat un **articol de opinie**, pe portalul *Transtelex*, cu titlul: *Posibilități și limitări în construirea bulei etnice. Note pe marginea dezbaterii despre etnopolitică* (A buroképítés lehetőségéi és korlátai. Megjegyzések az etnopolitika-vitához). Articolul este o contribuție la discuțiile publice care au avut drept scop definirea și chestionarea politicilor urmărite de liderii UDMR în ultima perioadă și mai ales în campania electorală din 2024. Puteți accesa articolul [aici](#).

- **Luni, 3 iunie 2024**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a participat cu **prezentarea** intitulată *Practicarea islamului la „milletul” din Dobrogea; studiu de caz*, la conferința „Identitate de grup și simbioză comunitară: Minoritățile etnice și religioase”. Evenimentul a fost organizat de Institutul de Cercetare privind Calitatea Vieții (ICCV) în parteneriat cu Departamentul de Relații Interetnice (DRI), Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN) și Centrul de Studii și Documentare. Conferința a explorat dinamica interacțiunilor interetnice și interreligioase, punând accent pe integrarea socială și identitară a minorităților etnice și religioase din Dobrogea.

Mai multe detalii [aici](#).

- **Marti, 4 iunie 2024**, [Estera Roxana Hetea](#) (vicepreședinte ISPMN) a participat la un dialog despre istorii locale și la inaugurarea expoziției de bandă desenată „Imagini din trecut. Holocaustul în Cluj”. Expoziția a prezentat fragmente din istoria comunităților de evrei și romi din județ, din perioada Holocaustului în România. Evenimentul a fost organizat de Institutul Național pentru Studierea Holocaustului din România „Elie Wiesel” în colaborare cu elevi și cadre didactice de la Colegiul Național „George Barițiu”, Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, Liceul Tehnologic Special pentru Deficienți de Auz din Cluj-Napoca și s-a desfășurat la Facultatea de Studii Europene, Universitatea „Babeș-Bolyai”.

- **Joi, 6 iunie 2024**, [Anghel Remus Gabriel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **workshopul** proiectului *Sezonierii. Atelier de cercetare a formelor de (auto)reprezentare a muncii și a vieții cotidiene sezoniere în agricultură*. Atelierul a avut loc la București, la Muzeul Țăranului Român. Remus Anghel a susținut o **prezentare** metodologică intitulată „Sezonierii. Cum cercetăm fenomene în mișcare și munca precară?”.

- **În perioada 6-7 iunie 2024**, s-a desfășurat **conferința internațională** „A magyar holokauszt 80 év távlatából. Jogfosztás – deportálás – emlékezés” [Holocaustul maghiar după 80 de ani. Excludere – deportare – memorie] organizată de către Universitatea din Szeged, Uniunea Comunităților Evreiești din Ungaria, Comunitatea Evreilor din Szeged, Asociația de Prietenie Israel – Ungaria din Szeged și Institutul pentru Studii de Holocaust și Genocid din cadrul FSPAC al Universității „Babeș-Bolyai”. La evenimentul desfășurat la Szeged, [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) a participat cu o **prezentare** intitulată „Keresztény egyházak, zsidó menedékkérők. A holokausztkutatások észak-erdélyi egyházi levéltári forrásai” [Biserici creștine, solicitanți de refugiu evrei. Sursele arhivistice ecleziastice ale Holocaustului din Transilvania de Nord].

- **Vineri, 7 iunie 2024**, ISPMN a primit **vizita** unui grup de studenți de la Pittsburgh University, aflați în România în cadrul unui program universitar denumit *Pitt in Romania. Identity and Global Politics*, coordonat de Centrul de Studii Ruse și Est-europene din cadrul Universității, însoțiți de profesorul de științe politice [Horia Michael Dijmărescu](#). Programul de vizită pentru studenți

durează 5 săptămâni, pe parcursul cărora studenții vizitează mai multe orașe și au întâlniri cu reprezentanții diverselor instituții, universități și societatea civilă, cu scopul de a se familiariza cu procesele socio-politice din România și din Uniunea Europeană.

Cu prilejul vizitei, cercetătorii ISPMN au susținut o serie de scurte prezentări despre regimul de protecție, situația și principalele obiective ale minorităților din România.

Colocviul a cuprins următoarele prezentări (în ordinea susținerii), urmate de o sesiune de Q&A:

[István Gergő Székely](#): *The Romanian minority rights regime – with special focus on political representation* (Regimul de protecție a minorităților din România – cu un focus special pe reprezentarea politică)

[Tamás Kiss](#): *Cultural recognition and minority strategies. The case of Hungarian speaking Roma of Székely Land* (Recunoaștere culturală și strategii minoritare – cazul romilor vorbitori de maghiară din Ținutul Secuiesc)

[László Fosztó](#): *Roma in the Multiethnic Transylvania within the EU* (Romii din Transilvania multiethnică în cadrul UE)

[Stefánia Toma](#): *The polymaths of the Romanian Roma communities - the Roma health mediators. Their needs and the institutional framework* (Erudiții comunităților de romi din România – mediatorii de sănătate romi. Nevoile lor și cadrul instituțional)

[Zsuzsa Plainer](#): *University Places for Roma and the Romany language teacher - training program in Romania. Acquisition of credentials or success of educational and social mobility?*

- **Marti, 11 iunie 2024**, a avut loc online **workshopul** intitulat „Participation of Roma – good practices of European countries and the European Union” (Participarea romilor – bune practici în Europa și Uniunea Europeană), eveniment organizat de Centrul de Cercetare pentru Drept Public din cadrul Universității „Károli Gáspár” din Ungaria. Scopul acestei întâlniri a fost de a discuta exemple de bune practici în participarea romilor, în sensul cel mai larg. Pe lângă cercetători din Ungaria, Marea Britanie, Slovacia și România, au luat cuvântul și reprezentanți din sfera civilă. [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) a vorbit despre programul de mediere sanitară și mediatorii sanitari, evidențiind exemplele de bune practici pe baza unor cercetări – cantitative și calitative – ce au fost realizate în ultimii ani.

- **În perioada 18-29 iunie 2024**, Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale din Cluj-Napoca a găzduit expoziția „Arta observației”, realizată de Antropedia (București). Vernisajul a avut loc în data de 18 iunie 2024, la Turnul Croitorilor, str. Baba Novac 35, Cluj-Napoca. Evenimentele sunt realizate în parteneriat cu Antropedia (București), Turnul Croitorilor - Centrul de Cultură Urbană Cluj-Napoca, Institutul Francez Cluj-Napoca, TIFF.23 și Facultatea de

Sociologie și Asistență Socială din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca. Expoziția este o călătorie vizuală impresionantă inspirată de cercetări din domeniul antropologiei sociale. 115 ilustrații editoriale aduc la viață narațiuni complexe și subtilități culturale surprinse de 81 de cercetători și cercetătoare, respectiv 55 de artiste și artiști. Dacă antropologii sunt maeștri ai artei observației, cum arată arta inspirată de observațiile lor? Expoziția construiește o punte între mediul academic și artă și pune în lumină puterea transformatoare a celor două domenii, dar și a colaborării interdisciplinare. Fiecare ilustrație expusă este însoțită de o scurtă descriere a articolului din care este inspirată și de un cod QR care trimite la pagina pe care materialul poate fi citit sau ascultat sub formă de podcast. În spatele fiecărui articol este, de cele mai multe ori, o muncă de cercetare etnografică întinsă pe mai mulți ani. Într-un fel, s-ar putea spune că la baza acestei expoziții se află un volum cumulat de muncă de sute de ani – un demers atipic, într-o lume dominată tot mai mult de viteză și de rezultate rapide.

«Arta observației» ne dezvăluie diversitatea și profunzimea experienței umane în toată complexitatea ei și stimulează conversații despre practici sociale și norme culturale. Evenimentul face parte din seria de Seminarii DICE-Roma organizată de [Stefânia Toma](#) (cercetător ISPMN).

- **Miercuri, 19 iunie 2024**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a susținut **prezentarea** publică intitulată *Practicarea islamului la „milletul” din Dobrogea. Un studiu de caz.*

Obiectivul cercetării a fost acela de a explora religiozitatea în cadrul unei comunități urbane „millet”, din Dobrogea (România). Abordarea se bazează pe definiția religiozității dată de Elbasany și Roy (2019) în contextul revitalizării islamului în Balcani după 1990, ca fiind modul în care fiecare individ/credincios își trăiește relația cu propria religie/credință. Întrebările de cercetare au fost: Cine este comunitatea „millet”? Ce înțeleg membrii „milletului” prin faptul că sunt musulmani? Ce importanță are islamul în viața lor (post-1990) și cum îl practică? Subiectul a fost abordat prin prisma afirmației antropologului Gabriele Marranci, conform căruia islamul este în esență o categorie emoțională, sugerând că ar trebui să înțelegem islamul ca pe o hartă a discursurilor despre „cum este să te simți musulman”. Din punct de vedere metodologic, studiul se bazează pe cercetări de teren (interviuri semi-structurate, istorii de viață și observație participativă), realizate în iulie și octombrie 2015 și în mai 2023, în orașul Medgidia (Mecidiye), din regiunea Dobrogea.

Evenimentul a făcut parte din seria de *Seminarii DICE-Roma* organizată de [Stefânia Toma](#), (cercetător ISPMN) și a avut loc în cadrul expoziției **Arta Observației** pe care ISPMN a găzduit-o în perioada 18-30 iunie 2024 la Turnul Croitorilor.

- **Vineri, 21 iunie 2024**, a fost difuzat un **reportaj** în cadrul emisiunii în limba maghiară *Erdélyi Figyelő* (Observator transilvan) despre Expoziția Arta Observației. Au fost intervievați Maria-Rădan Papisima (Antropedia, curator expoziție), [Stefânia Toma](#) (coordonator proiect) și [László Fosztó](#) (cercetător ISPMN). Reportajul poate fi vizionat [aici](#).

- **Vineri, 21 iunie 2024**, [Peti Lehel](#) (cercetător ISPMN) a participat la **dezbateră** tezei parțiale a doctorandei Sugárka Tőke. Titlul articolului scris de doctorandă a fost: *A csíksomlyói pünkösdi búcsú vizuális reprezentációja a mozgóképes alkotások tükrében* (Pelerinajul de la Șumuleu Ciuc în reprezentarea vizuală a creațiilor cinematografice). [Peti Lehel](#) a formulat opinia și sugestiile metodologice, precum și recomandările de literatură de specialitate într-un referat scris.
- **În perioada 21-22 iunie 2024**, s-a desfășurat **conferința** „Erdélyi magyarság a XX. században. Kisebbségtörténeti konferencia” [Maghiarii din Transilvania în secolul XX. Conferință privind istoria minorităților] la Odorheiu Secuiesc. Evenimentul a fost co-organizat de către ISPMN; Muzeul „Haáz Rezső” din Odorheiu Secuiesc; Centrul Cultural Județean Harghita; Protopopiatul Bisericii Reformate Odorheiu Secuiesc; Filiala din Cluj a Academiei Maghiare de Științe; Institutul pentru Studierea Minorităților, Budapesta. Temele atinse de conferință au fost: instituțiile culturale în secolul XX; diferite aspecte ale vieții minoritare din perioada interbelică; evenimentele din vara și toamna anului 1944; istoria locală. Din partea ISPMN au participat: [Bokor Zsuzsa](#) (cu prezentarea *Plășile sanitare model – laboratoarele de sănătate publică în Transilvania în perioada interbelică*), [Gidó Attila](#) (organizator, moderator panel), [Kiss Ágnes](#) („*Interesul maghiar*” și *reprezentarea informală a intereselor minoritare în cea de-a doua etapă a epocii Ceaușescu*), [Novák Csaba Zoltán](#) (organizator, moderator panel).
- **Miercuri, 26 iunie 2024**, a avut loc **seminarul** DICE-ROMA 9/2024, unde Marion Lièvre (lector de antropologie la Universitatea Bordeaux Montaigne, cercetător la UMR Passages și unul dintre editorii volumului) a prezentat volumul „L'Etat et la pauvreté étrangère en Europe occidentale. Trajectoires de migrants "roms" roumains en Espagne, France et Italie” editat de Olivier Legros, Céline Bergeon, Marion Lièvre și Tommaso Vitale (PUR, 2024). Prezentarea a fost urmată de o dezbatere publică despre migrația romilor din România cu participarea [Stefăniei Toma](#) și a lui [László Fosztó](#) (cercetători ISPMN).

Volumul „L'Etat et la pauvreté étrangère en Europe occidentale” ridică câteva întrebări cruciale: Acțiunea publică constituie o plasă de siguranță sau un factor de excludere pentru populațiile vulnerabile? Care sunt efectele acțiunii publice în viața persoanelor aflate în situații precare, mai ales atunci când politicile oscilează între respingere și integrare, cum este cazul celor care vizează sărăcia străinilor? Este posibil, prin examinarea parcursului de viață al migranților cu resurse financiare reduse, să se identifice condițiile și procesele care fac posibilă, în contextul actual, ieșirea din precaritate?

Pe baza unor anchete etnografice pe termen lung, 22 de cercetători din domeniul științelor sociale au lucrat împreună timp de mai mulți ani pentru a analiza interferența acțiunii publice cu practicile cotidiene ale cetățenilor români aflați în situații precare, denumiți pe drept sau pe nedrept „romi”, în orașe din Spania, Franța și Italia. În această carte, care prezintă rezultatele cercetării, au fost incluse o serie de portrete, cu scopul de a evidenția singularitatea ireductibilă a traseelor de viață ale oamenilor și de a oferi o perspectivă asupra vieții la marginea

societăților urbane vest-europene de astăzi.

Marion Lièvre este lector de antropologie la Universitatea Bordeaux Montaigne și cercetător la UMR Passages. Cercetările sale se desfășoară în cadrul diferitelor programe de cercetare (Margin, EVASCOL, Connexion) și instituții (CITERES, SENS, laboratoarele MSH SUD), în România (reprezentanți ai romilor și diverse grupuri de romi) și în Franța (migranți romi români care trăiesc în locuințe precare, persoane fără adăpost și actori voluntari și instituționali).

Evenimentul a făcut parte din seria de evenimente asociate expoziției „Arta Observației” pe care ISPMN a găzduit-o și care prezintă 115 ilustrații editoriale care aduc la viață narațiuni complexe și subtilități culturale inspirate din cercetările antropologice a 81 de cercetători și cercetătoare, realizate de 55 de artiste și artiști.

- **Joi, 27 iunie 2024**, a avut loc, la Universitatea Sapientia, proiecția filmului „Tólem tudjátok meg - Hat roma portré a székelykeresztúri régióból / De la mine să aflați. Șase portrete de romi din regiunea Cristuru Secuiesc”, regia Miska Lakatos, cameraman Helga Tóth, realizat cu aportul experților [Kiss Tamás](#) (cercetător ISPMN), Toró Tibor și Andrea Sólyom (Universitatea Sapientia), Lóránd András (Consiliul Județean Harghita), Luis Escobedo (University of the Free State, Africa de Sud), Boróka Kiss și Máté Isztojka. Proiecția din Cluj a filmului a fost urmată de o discuție cu realizatorii, moderată de [István Gergő Székely](#) (cercetător ISPMN), traducerea din maghiară în română fiind asigurată de Gyula Kozák (cercetător ISPMN). Mai multe informații de spre film, precum și despre o expoziție de fotografii strâns legată de film puteți găsi la pagina [aici](#).

- **Joi, 27 iunie 2024**, [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) a participat la *Școala de antropologie* (Anthropology Field School) de la Criș, județul Brașov. Școala de antropologie a avut tema „moștenirea” și a fost organizată de către Institutul de antropologie socială al universității din Basel. Remus Anghel a susținut **prelegerea** intitulată „Ethnic Relations in Transforming Societies. Inheriting and Changing Ethnic Hierarchies in Southern Transylvania” [Relații etnice în societăți în transformare. Moștenire și schimbare a ierarhiilor etnice din sudul Transilvaniei].

- **Vineri, 28 iunie 2024**, în cadrul Târgului de Carte de la Cluj-Napoca, a avut loc o **prezentare de carte** și o discuție cu autorii la Casa Libertății Religioase. [Lehel Peti](#) a prezentat cartea lui Gagy József intitulată *Villanyos és közössége. Villamosítás, modernizáció: történet a Nyárád mentén (1945–1989)*. (Erdélyi Múzeum Egyesület – Kriterion Könyvkiadó, Cluj-Napoca) (Cititorul și comunitatea sa. Elektrificare, modernizare: o istorie din Valea Nirajului (1945–1989)). De asemenea, Nándor Bárdi a prezentat cartea scrisă de către Antal Róbert István cu titlul *A nemzetét szerető szocialista. Jordáky Lajos (1913-1974)* [Lajos Jordáky (1913-1974), un socialist care și-a iubit națiunea] și a discutat despre carte cu autorul acestuia.

- **În luna iunie 2024**, [Plainer Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a început o **cercetare de teren** într-un colegiu tehnic din România. Scopul proiectului este de a identifica structurile instituționale care

sunt responsabile pentru reproducerea inegalităților educaționale în rândul romilor din România. Totodată, în această cercetare se dorește și investigarea mobilității educaționale în rândul romilor din România. Pima fază a cercetării, care a avut loc în luna iunie, constă în realizarea interviuri cu direcțiunea și cadrele didactice ale școlii.

- **În luna iunie 2024**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a publicat **articolul** cu titlul *A székely Nagyasszony testőrei. Vallásosság és identitáskeresés a két világháború közötti Székelyföldön*. [Gărzile Madonei secuiești. Religiozitatea și căutarea identității în Ținutul Secuiesc în perioada interbelică]. Articolul a apărut în volumul *Hullóidő. Székely identitásépítés a 19-20. században* [Construirea identității secuiești în secolele 19-20], editat de Bárdi Nándor, Editura Kriterion Kiadó – HUN-REN Társadalomtudományi Kutatóközpont. Studiul analizează modul în care religia, etnicitatea și identitatea regională se construiesc în cadrul unui festival etnic, numit „Ziua celor o mie de fete secuience”. Prezentarea a parcurs istoria festivalului și a identificat principalele discursuri pe marginea cărora acest eveniment s-a construit.

- **În luna iunie 2024**, a apărut la Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale, Seria **Studii de atelier/ Working Papers** nr. 72 cu titlul [***O încercare de integrare. Apariția societății minoritare maghiare din România, 1920 - 1940***](#), autor Bárdi Nándor. Seria *Studii de atelier* este coordonată de [Iulia-Elena Hossu](#) și [Novák Csaba Zoltán](#).

Studiul își propune să descrie reorganizarea minorității maghiare care a trăit în fostele teritorii maghiare care au devenit parte a României după 1918. Pe baza literaturii academice maghiare din ultimele decenii, analiza explorează modul în care acești maghiari și-au restructurat instituțiile pe măsură ce au trecut de la statutul de majoritate la statutul lor de minoritate națională. În prima parte este prezentat și definit cadrul conceptual. Textul oferă o scurtă prezentare generală a politicilor interbelice ale României și Ungariei față de maghiari. Autorul utilizează indicatori-cheie pentru a evidenția schimbările în condițiile sociale ale maghiarilor din Transilvania între 1910 și 1941. Cele mai importante părți ale studiului acoperă integrarea în sistemul politic al României Mari și crearea de instituții ale societății minoritare.

Studiul este accesibil integral online, [aici](#).

- **În luna iunie 2024**, cu prilejul alegerilor locale și europarlamentare, [Székely István Gergő](#) (cercetător ISPMN) a acordat mai multe interviuri unor organe de presă din România și Ungaria.

Numărul din iunie al revistei **Nóileg** (revistă în limba maghiară pentru femei) a publicat un scurt interviu cu [Székely István Gergő](#) (cercetător ISPMN), despre aspectele care pot fi considerate specifice în comportamentul electoral al minorităților naționale, respectiv al femeilor. Interviul poate fi citit în numărul din 6/2024 al revistei (print).

Joi, 6 iunie 2024, a apărut un interviu pe portalul de știri **Transtelex.ro**, intitulat „Az RMDSZ leszakadt a román koalíciós pártok választási stratégiájáról, és a Fidesz-narratívával

kampányolt” [UDMR s-a desprins de strategia partidelor coaliției de guvernământ din România, și-a construit campania pe narrative cunoscute de la Fidesz]. Accesibil [aici](#).

Sâmbătă, 8 iunie 2024, postul de televiziune **Erdély TV** a difuzat un scurt interviu despre mizele alegerilor pentru comunitatea maghiară din România. Videoclipul poate fi vizualizat [aici](#) (de la 1:33).

Luni, 10 iunie 2024, [István Gergő Székely](#) a fost invitatul podcast-ului **Miközöd? (Te privește?)** realizat de Kiss Anna, pentru o primă evaluare a rezultatelor alegerilor locale și europarlamentare. Materialul este accesibil pe platformele [youtube](#) și [spotify](#).

Marti, 11 iunie 2024, Radio România Târgu-Mureș, emisiunea în limba maghiară, a difuzat un interviu în care cercetătorul ISPMN a evaluat rezultatele electorale obținute de AUR. Materialul este accesibil [aici](#).

Miercuri, 12 iunie 2024, Europa Liberă Budapesta a publicat un amplu material despre alegerile europarlamentare din țările cu populație minoritară maghiară semnificativă, adică România și Slovacia, care a cuprins și elemente de interviu cu [István Gergő Székely](#) (cercetător ISPMN). Materialul este accesibil [aici](#).

Joi, 13 iunie 2024, [István Gergő Székely](#) a analizat rezultatele alegerilor în cadrul podcast-ului realizat de portalul de jurnalism investigativ independent *Átlátszó Erdély*, alături de Endre Borbáth (Universitatea din Heidelberg). Materialul poate fi ascultat [aici](#).

Vineri, 14 iunie 2024, portalul de știri *Transtelex.ro* a publicat un nou interviu cu [István Gergő Székely](#), de data aceasta în context postelectoral, intitulat „Az AUR-ra felépített félelemkampány jól tudna működni a parlamenti választásokon is” [Campania construită pe frica de AUR ar funcționa cu siguranță și la alegerile parlamentare]. Interviul este accesibil [aici](#).

- **În luna iunie 2024**, a apărut apărut la Editura Institutului pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale **volumul** cu titlul ***Etnicitate cotidiană. Studii despre comunități minoritare din România***, editori Dénes Kiss (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială) și [Lehel Peti](#) (cercetător ISPMN). Acesta face parte din Colecția *Nuanțe ale diversității*, colecție coordonată de [Iulia-Elena Hossu](#), [Bokor Zsuzsa](#), [Novák Csaba Zoltán](#).

Volumul conține 7 articole, dintre care 6 sunt rezultatul unui proiect cu titlul *Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare din România* desfășurat în cadrul ISPMN. Volumul începe cu un Cuvânt-înainte semnat de editorii volumului. Primul articol, intitulat *Minoritatea croată din România în primele două decenii postsocialiste. Studiu de caz despre carașoveni*, este scris de Dénes Kiss și [Tamás Kiss](#) (cercetător ISPMN), urmat de două articole realizate de [Lehel Peti](#) despre etnicitate și migrație, precum și despre rolul limbii în construirea etnicității la ceangăii

din Moldova (*Identitate etnică într-o localitate de ceangăi din Moldova – contexte lingvistice; Etnicitate și migrație – cazul ceangăilor din Moldova*). Bazat pe o cercetare de teren într-un sat locuit de greci, [Ilka Veress](#) (cercetător ISPMN) a publicat o analiză despre etnicitatea minorității grecești (*Grecii din Izvoarele*), urmată de articolul cercetătoarei [Adriana Cupcea](#) despre cazul tătarilor din Dobrogea (*Afirmarea etnicității la tătarii din Dobrogea*). Un articol cu titlul *Etnicitate și turism – cehii din Banat*, semnat de cercetătorii ISPMN, [Albert Zsolt Jakab](#) și [Lehel Peti](#), abordează turismul în satele locuite de minoritatea cehă din România și rolul etnicității în desfășurarea acestui fenomen. Ultimul articol al volumului, al lui Attila Deák și Melinda Kardos, se concentrează asupra afirmării etnicității la șvabii din Arduș (*Etnicitate într-un mic oraș din județul Satu Mare – studiu de caz asupra șvabilor din Arduș*).

Mai multe detalii despre acest volum și oferta editurii găsiți [aici](#).

- **În luna iunie 2024**, s-a încheiat practica profesională din cadrul ISPMN a studenților de la programul de masterat de Cercetare Sociologică Avansată din cadrul Facultății de Sociologie și Asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai. Masteranzii au avut ocazia de a-și dezvolta abilitățile de cercetare în cadrul proiectului Pălinca/Pálinka. (De)construcția unei naționalizări sub îndrumarea cercetătorilor [Iulia-Elena Hossu](#), [Toma Stefánia](#) (cercetători ISPMN).
- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.